

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Qvæstiones Morales Selectiores De Lege Interna Et Externa

discussæ, ac Resolutæ, & in duos Libros divisæ, In quibus, propositis casibus, prima quædam principia, ad plurimas alias Qvæstiones similes resolvendas perutilia, subinde examinantur

De Lege Externa

Beati, Gabriele

Augustæ Vindellicorum, 1729

VD18 80376800

18 An lex pœnalis obliget ad pœnam ante Iudicis sententiam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39888

torio, sed etiam, quod in proprio territorio solum inchoatur, & perficitur in alieno; Sicut enim principaliter prohibere potest delictum consummatum, ita principaliter prohibere potest inchoationem delicti; immo etiam eius attentationem. Atque ita de facto contingit, cum prohibetur accessus ad monasteria Monialium in ordine ad colloquendum cum ipsis, vel mandatum de homicidio, &c. in quibus casibus Episcopus, non solum punire potest delictum pœnâ excommunicationis, sed etiam reum citare, conuenire, ac pœna iudiciali punire, quamuis in alieno territorio existat; ratione enim delicti, est eius subditus actualis. *Auila par. 2. c. 3. disp. 4. d. 2. concl. 2.*

23 Sexto; Possè aliquem, qui in sua Diocesi, vel territorio, debita reliquit, quam-

uis existat in aliena Diocesi, citari ad ea soluenda; immo etiam excommunicari, si non soluat; Quia, ratione debiti, est actualiter Subditus illius territorij, & debitum non soluendo, censetur delictum committere in ipso territorio; ibi enim censetur committi delictum, vbi quis illud vitare tenebatur, *l. Qui non facit, ff. De reg. iuris, & cap. 1. de usuris in 6.* Similiter potest quis, quamuis existens in aliena Diocesi, in propria citari, ratione contractus ibi celebrati, quia ratione contractus est subditus illius Diocesis; Vnde in eo solum casu videtur Delinquens puniri non posse, quando non solum ipse, sed etiam res, circa quam deliquit, & delictum ipsum sunt totaliter extraterritorium; tunc enim solum videtur habere locum, *cap. Vi animarum, de constitutionibus in 6. Auila loc. cit. concl. 6.*

QVAESTIO XVIII.

*An Lex pœnalis obliget ad pœnam ante
Iudicis sententiam.*

CASVS.

TITIVS ad Episcopatum Cantuariensem electus, distulit consecrationem ad annum; *In Tridentino autem sess. 23. 2. reform.* habetur; quod, si Episcopus consecrationem intra tres menses non susceperit, ad fructuum perceptorum restitutionem teneatur; si verò intra totidem menses postea id facere neglexerit, Ecclesia ipso iure sit priuatus. Quæritur; Vtrum Ecclesiam deserere teneatur,

SVMMARIVM.

- 2 Episcopus tempore à Tridentino prefixo non consecratus videtur teneri Ecclesiam deserere.
- 3 Sicut, si esset excommunicatus teneretur à Fidelium communionem abstinere.
- 4 Priuatio Ecclesie, videtur pœna conditionalis.
- 5 Sicut priuatio fructuum.
- 6 Princeps obligare potest ad pœnam statim incurrendam.

7 Pœna,

- 7 *Pœna, aliæ sunt positivæ, aliæ privativæ.*
 8 *Aliæ conditionales.*
 9 *Episcopus Ecclesiam deserere non tenetur.*
 10 *Priivatio beneficij, est priivatio rei propriæ, sicut confiscatio.*
 11 *Hæc pœna, à Trid. imponitur solum sub conditione, quod delictum fuerit per sententiam declaratum.*
 12 *Sicut Bonorum confiscatio imponitur Hæreticis.*
 13 *Et sicut Beneficiorum priivatio, Simoniacis.*
 14 *In quo differant censura, a beneficij priivatione.*
 15 *Episcopatus Collatio, non est conditionata, sed absoluta.*
 16 *Lex priivans fructibus beneficij, priivatur iure, non questito, sed acquirendo.*
 17 *In quo differant, sententia lata, ac ferenda.*
 18 *Nulla pœna, præter censuras, statim incurritur.*
 19 *Quæ incurrantur ante Iudicis sententiam.*

RATIONES DVBITANDI.

² **A**D modum obligandi legis pœnalis pertinet etiam; an obliget ante Iudicis sententiam. Quidam enim voluerunt, obligare; ideoque Titium teneri Ecclesiam deserere. Ita *Nau. cap. 25. num. 117. Reginald. lib. 13. num. 295. Vasq. 1. 2. disp. 178. cap. 4. num. 25. Valentia disp. 7. quæst. 5. pun. 6. quæst. 4. Siluest. v. emphyteusis quæst. 2.*

³ Primò; Quia, si fuisset ipso iure excommunicatus, teneretur à fidelium communione abstinere; ergo cum fuerit ipso iure Ecclesiam priivatus, videtur teneri eam

deserere; non minus enim hæc, est pœna ipso iure imposita, & consequenter per se annexa delicto, quam esset excommunicatio; Ergo si ista statim incurritur, etiam illa.

Secundò; Quia priivatio Ecclesiæ, videtur esse pœna conditionalis; Ecclesia enim videtur, sub hac tacitâ conditione, illi esse concessa, vt intra sex menses à confirmatione, consecratur. Pœna autem conditionalis, statim, & ante omnem Iudicis sententiam, incurritur. Vnde Mulier, cui à Marito relicta est hæreditas, si Vidua remanserit; statim ac ad secundas nuptias transit, tenetur sine alia Iudicis sententiâ, hæreditatem relinquere.

Tertiò; Quia eodem Iure tenetur Ecclesiam deserere, quo tenetur fructus primis tribus mensibus perceptos restituere, eodem enim modo Tridentinum de his loquitur, ac de Ecclesiâ; hos autem statim, & ante omnem Iudicis sententiam tenetur restituere, cum eos eodem modo restituere teneatur, ac teneretur, si diuinum officium omisisset; Ecclesia enim eodem prorsus modo illum in vtroque casu ad fructuum restitutionem obligat.

NOTABILIA.

⁶ **A**Duertendum est primò; Certum esse, quod Princeps, non solum Ecclesiasticus, sed etiam Laicus, per suas leges obligare potest subditos ad pœnam moderatam, statim, & ante omnem Iudicis sententiam subeundam. Tum quia, sicut Ecclesia in pœnam delicti, hoc modo priivare potest Sacramentorum perceptione, & fidelium communione, ita nulla est ratio, cur etiam Respublica eodem modo priivare non possit delinquentem dominio pecuniarum,

& inhabilem reddere ad officia publica, & alia munera subeunda; Tum quia obligatio ad pœnas hoc modo subeundas, Republicæ potestatem non excedit; sicut enim Respublica, propter bonum commune, ieiunium, eleemosynam, remigationem, aut aliam similem actionem præcipere alicui potest; ita non apparet, cur has easdem illi præcipere non possit; ob aliquod delictum commissum. Tum denique quia, si Iudex potest per sententiam obligare ad pœnam, multo magis poterit Respublica, à quâ ille totam habet auctoritatem.

7 Aduertendum est secundò; Pœnas, alias esse positivas, alias priuatiuas; positivæ sunt, quæ ad sui executionem, actionem aliquam requirunt, siue deinde actio illa ponenda sit ab ipso delinquente, siue ab aliquo tertio; priuatiuæ sunt, quæ aliquo iure, aut aliqua re priuant, vel ad aliquid reddunt inhabiles; vt sunt omnes censuræ, irritationes, inhabilitates, actuum annullationes &c. Hæ autem aliquando priuant iure aliquo iam acquisito, vt beneficio, vel officio; & istæ propriè sunt pœnæ; aliquando verò priuant solùm iure aliquo acquirendo, reddendo inhabiles ad aliquem fauorem recipiendum; vt est pœna, in *Trident. sess. 23. cap. 6. reform.* constituta Clericis, minorum ordinum, & sine beneficio, vt Fori priuilegio non gaudeant, si Clericalem habitum non gestaerint.

8 Aduertendum est tertio; Aliquas dari pœnas conditionales, quæ dicuntur conditionales, quia potius sunt conditiones, sub quibus aliquid à lege conceditur, quam pœnæ, & in hoc pœnarum genere ponuntur pœnæ testamentariæ, quas Testa-

tores Legatarijs imponunt, illos legatis priuando, si hoc, vel illud fecerint, aut omiserint; huiusmodi autem leges pœnales, obligare in conscientia ante omnem Iudicis sententiam, constat, quia istæ propriè non sunt pœnæ, sed conditiones, sub quibus aliquid conceditur; conditione autem non impletà, ante omnem Iudicis sententiam, cessat fauor factus. His positis.

RESOLVTIO.

AD Casum Respondetur; Probabilius 9 videri; quod Titius Episcopatum in conscientia relinquere, ante sententiam criminis declaratoriam, non teneatur. *Sanchez lib. 3. matr. disp. 53. & lib. 7. disp. 89. n. 11. & lib. 2. sum. cap. 22. n. 20. Salas d. 5. sect. 3. n. 49. Molina tract. 2. de iust. disp. 96. Azor lib. 5. cap. 8. quest. vlt. Nauarr. cap. 23. n. 63. Vasq. 1. 2. tom. 2. disp. 173. cap. 1. Bonac. disp. 1. quest. 1. pun. 7. §. 2. n. 26. Suar. lib. 5. cap. 8. n. 15. Lessius lib. 2. cap. 29. dub. 8. & cap. 34. dub. 34. Sotus lib. 1. qu. 6. art. 6. ad 8. & alij plures apud istos.*

Primò; Quia priuatio beneficij est pœna¹⁰, quæ ad sui executionem aliquam requirit actionem, vel ipsius beneficiarij, vel Iudicis, est enim priuatio alicuius rei propriæ, non minus quam confiscatio sit priorum honorum priuatio; pœna autem, quæ ad sui executionem, aliquam requirit actionem non obligat in conscientia, nisi post Iudicis sententiam declaratoriam criminis. Tum quia alias lex esset nimis dura, ac onerosa, nec humanæ imbecillitati se accommodaret, si per pœnæ executionem, teneretur delinquens, delictum suum alias occultum manifestare. Tum quia

quia æquam est, vt pœnâ; quæ publica Iudicis auctoritate fuit inchoata per legem; publicè etiam per eiusdem sententiam perficiatur; Ergo Titius ante Iudicis sententiam, Ecclesiam relinquere non tenetur.

11. Secundò; Quia Tridentinum, dum Episcopum, post sex menses non consecratum, ipso iure priuat Episcopatu, censetur hanc pœnam imposuisse solum, sub hac tacità conditione, quod delictum per Iudicis sententiam fuerit declaratum; cum enim obligatio, ante Iudicis sententiam subeunda, exprimi regulariter soleat; vt sit *in extrauag. Ambitiose*: de rebus Ecclesiæ non alienandis; & alibi; sequitur, quod eo ipso, quod talis obligatio non exprimitur, Legislator rationabiliter censeatur, eam noile imponere, cum odia sint restringenda. Cum ergo Titij negligentia, ac delictum, nondum supponatur per Iudicis sententiam declaratum, consequenter non tenetur Titius Episcopatum deserere.

12. Tertio; Quia non minus, ipso iure, priuantur Hæretici bonis possessis, à die commissi criminis; *ex cap. Cum secundum leges; de heret. in 6.* quam ipso iure priuetur Episcopus, post sex menses non consecratus, suâ Ecclesiâ. Sed Hæretici, ante sententiam criminis declaratoriam, bona Fisco tradere non tenentur, & contractus, & alienationes ab ipsis factæ, validæ sunt. Ergo neque Episcopus non consecratus, suam Ecclesiam relinquere tenebitur; sicut enim, ipso iure, pœna integrè ab Hæretico non incurritur, sed solum inchoatè, ita non integrè incurritur ab Episcopo, sed solum inchoatè; cum eadem vtriusque sit ratio.

13. Quarto; Quia, non minus ex eodem *Trid. sess. 24. cap. 18. reform.* Simoniaci

ipso iure spoliatur beneficijs obtentis, & inhabiles redduntur ad alia obtinenda, quam Episcopus tempore statuto non consecratus, ipso iure spoliatur Ecclesia; vtrique enim ipso iure spoliatur. Sed Simoniaci non obligantur renunciare beneficijs, alioquin obligarentur ad se ipsos manifestandos, vel ad grauem necessitatem ex eorum amissione sustinendam. Ergo neque Episcopus obligabitur ad suam Ecclesiam deserendam; In his enim pœnis priuantibus iure quæsito, vt integrè incurrantur, expectanda est sententia criminis declaratoria. Et hoc verum est, non solum quoad possessionem, ac administrationem, sed etiam quoad titulum beneficij; nam huius etiam priuatio, non videtur delicto annexa, quia alioquin Priuato non liceret Sacramenta ministrare, & alia iura, ac munera, quæ ratione beneficij conceduntur, exercere, neque beneficij fructus percipere.

OBIECTIONVM SOLVTIO.

A Drationes in contrarium. Respon- 14
detur; Ad primam; Esse maximam disparitatem inter censuras, ac priuationem Episcopatus; nam primò, illæ, vt incurrantur, nullam requirunt actionem; priuatio verò Episcopatus requirit abdicationem per ipsum Episcopum faciendam; Secundò; Illæ non priuant bonis proprijs, quæ quis iure proprio possidet, sed bonis communibus, quorum, cum Ecclesia constituta sit dispensatrix, eorum participationem delinquentibus denegat; sicut, cum Paterfamilias statuit; vt, si quis aliquid fecerit, non admittatur ad mensam, & conuictum cæterorum
de

de sua familia; At Episcopatus priuatio, priuat bono aliquo proprio, siue quod peculiari iure possidetur. Tertio; Illæ sunt pœnæ medicinales quæ statim ac quis cessat à delicto, tollendæ sunt; Episcopatus verò priuatio, & aliæ similes pœnæ temporales, semel positæ, non amplius tolluntur, quantumuis quis à delicto respiscat. Quarto; Denique, illæ sunt spirituales, quæ incurri possunt absque eo, quod delictum manifestetur; istæ verò sunt temporales, nec sine delicti manifestatione executioni mandari possunt. Non ergo mirum, si illæ sint, ipso iure, delicto annexæ, & solo iure perfectè incurrantur; hæ verò solum imperfectè, requirantque sententiam criminis declaratoriam, vt integrè, ac perfectè incurrantur.

15 Ad secundam; Negatur Antecedens. Episcopatus enim collatio & eiusdem acceptatio, non est conditionata, sed absoluta, nisi aliter expressè constet de mente Pontificis conferentis, & Episcopi acceptantis; & leges Episcopis impostæ, explicandæ videntur iuxta naturam aliarum legum pœnalium, nisi aliud in illis exprimat. In lege autem Tridentini *loc. cit.* nihil prorsus exprimitur, quod in alijs similibus legibus pœnalibus non reperiat. Quare, cum aliæ intelligantur obligare ad pœnam, solum sub hac tacitâ conditione, si delictum fuerit declaratum, sub eadem obligabit etiam lex ista Tridentini.

16 Ad tertiam; Negatur Antecedens; Lex enim priuans fructibus, non priuat aliquo iure acquisito, sed acquirendo; dicitur enim ibi; fructus non faciat suos, eosque restituere teneatur; quo modo loquendi, Ecclesia ostendit, se Beneficiario fructus

absolutè non contulisse; sed solum sub conditione, quod recitet officium; aut quod resideat, eo quod beneficium detur propter officium; ideoque illum, non positâ officij recitatione, fructus non facere suos, quia non posuit conditionem requisitam ad eorum dominium acquirendum. At lex priuans Episcopatu, vel beneficio, priuat aliquo iure acquisito, & re, quæ peculiari titulo possidebatur; ideoque absolutè illi ab Ecclesiâ collato. Hinc ergo fit, vt illis censeatur perfectè spoliare delinquentem, etiam ante sententiam criminis declaratoriam, non verò istis.

COROLLARIA.

Colligitur ex dictis primò; in quo differant inter se, lex pœnalis latæ sententiæ; & lex sententiæ ferendæ; nam hæc, vt obliget in conscientia ad pœnam subeundam, requirit non solum sententiam criminis declaratoriam, sed etiam sententiam condemnatoriam, siue, quæ Iudex Reum condemnet ad pœnam soluendam; Illa verò requirit solum sententiam, qua Iudex declarat Reum deliquisse, & sententiam à Iure latam incurrisse. Hinc autem fit primò; vt posito delicto, statim imperfectè incurratur pœna ipso iure lata, & per sententiam deinde criminis declaratoriam incurratur integrè, ac perfectè; nullo vero modo incurratur pœna inferenda; in illâ enim, sententia condemnatoria iam à lege, est lata; in hac verò, à Iudice, est ferenda; Secundo; vt in illâ statim, ac crimen per Iudicem declaratur, condemnatio retrahatur vsque ad diem commissi delicti, si quis enim ante tres annos hæresim protulit, & hodie solum

solùm per Iudicem declaretur Hæreticus, pœnæ confiscationis bonorum, quam Hæretico leges imponunt, subijcitur, non solùm à die sententiæ declaratoriae, sed à die, quâ hæresim prodidit; ita vt bonorum suorum alienationes, quas ab eâ die fecit, nullæ sint, possitque Fiscus talia bona capere apud quemcunque repererit; In pœna verò ferenda; cum sententia condemnatoria, nondum sit lata, nulla datur realis obligatio ad pœnam.

18° Secundo; Ultra Censuram, ac Irregularitatem, nullam aliam pœnam propriè dictam, siue priuantem iure quæsito, ante sententiam criminis declaratoriam, contrahi. Quamuis lex, aut statutum dicat, contrahi, ipso iure; vel ipso facto; vel absque alia declaratione, sententiâ, aut processu. Tum quia hæc est praxis, & vsus. Tum quia in pœnis semper benignior interpretatio est faciendâ, vt habetur *regul. in pœnis: de regulis Iuris in 6.* Tum denique quia lex pœnalis, cum sit humana, debet obligare humano modo, ita, vt sine graui incommodo ab omnibus seruari possit; si autem ita intelligatur, humano modo seruari potest. Cum verò in lege pœnali apponitur, ipso iure, ipso facto &c. non frustra apponitur, quia eo modo loquendi significatur, legem ex tunc, quantum est ex se; delinquentem bonis priuare; sub conditione tamen, quod delictum declare-

tur; unde delinquens ex tunc, siue immediate post delictum remanet ex vi legis obligatus ad pœnam, imperfectè tamen solùm, quandiu non datur criminis declaratio; Hic autem effectus, siue imperfecta obligatio, non datur, quando particulæ illæ non apponuntur. *Sanch. lib. 2. in decalog. c. 22. num. 20.*

Tertiò; Recipientes beneficium Parochiale sine Sacerdotio, si intra annum non ordinentur, teneri illud dimittere *ex c. Licet canon, de Elect. in 6.* Similiter Beneficiarios non residentes in suis Ecclesijs pro rata absentiae non facere fructus suos. *Ex Trid. sess. 23. cap. 1. reform. & horas canonicas non recitantes, teneri pro rata fructus restituere; Ex motu proprio Pij V. edito 1571. 18. Sept. Et Canonicos voce actiua in Capitulo priuari, si intra annum, Ordinem suis præbendis annexum non receperint. ex Clem. is qui, de etate, & qualitate.* Et consequentes secundùm beneficium incompatibile cum primo, ipso iure illo priuari, & reddi intelligibiles, si illud non dimiserint. *Ex cap. cum singula; de præb. in 6.* Has omnes pœnas incurri ante Iudicis sententiam; Tum quia, non priuant iure quæsito, sed impediunt acquirendum. Tum quia, hæc bona illis à jure sub hac conditione data sunt. Conditione autem non impleta, cessât gratia.

